

TE011

Afspraken modernisering berichtenverkeer

Numer	TE011	Opsteller(s):
Datum	03-07-2024	Bram van Straalen
Versie	1.0	
Status	Definitief	

Impact topic	
Segment	☒ Grootverbruik ☒ Kleinverbruik
Product	☒ Elektriciteit ☒ GAS
Partijen	☒ LNB-G ☒ LNB-E ☒ RNB ☒ Leverancier ☒ BRP ☒ BSP ☒ MV ☒ GDS-eigenaar ☒ Datagebruiker ☐ Andere:
Wet- en Regelgeving	☐ Elektriciteits- en Gaswet (Energiewet) ☐ Informatiecode, Meetcode en Netcode (Ministeriële regeling) ☐ Markt en sub-processen (MSP) (Afsprakenboekje)
Centrale Impact	☐ Berichten ☐ Ketenprocessen
Privacy	☐ Privacy
Release	☐ Release afhankelijk ☒ Release onafhankelijk

Inhoudsopgave

1	Colofon	3
1.1	Versiebeheer	3
1.2	Distributie	3
1.3	Begrippenlijst.....	4
2	Probleemdefinitie.....	6
3	Overwegingen	7
3.1	Scope modernisering berichtenverkeer	7
3.2	Onderbouwing en toetsing modernisering berichtenverkeer	9
3.3	Duale periode	10
3.4	Inplannen, communicatie en documentatie	13
4	Afsprakenet modernisering berichtenverkeer	17
4.1	Proces	17
4.1.1	Intake modernisering specifieke berichtstroom	17
4.1.2	Voorstel modernisering specifieke berichtstroom.....	20
4.2	Templates Modernisering	22
4.2.1	Template Formulier Intake Modernisering Berichtenstroom	22
4.2.2	Template Formulier Voorstel Modernisering.....	26
5	Invoeringsstrategie.....	32

1 Colofon

1.1 Versiebeheer

Versie	Status	Wijziging	Auteur	Datum
0.1	Concept	Eerste versie met H2 Probleemomschrijving ter review door het topicteam.	Bram van Straalen	18-03-2024
0.3	Concept	Tweede versie met H3 en H4 en H5 ter review door het topicteam.	Bram van Straalen	08-04-2024
0.6	Concept	Versie voor Peer Review door de markt	Bram van Straalen	13-05-2024
0.7	Concept	Versie ter controle verwerking Peer Review.	Bram van Straalen	04-06-2024
0.8	Concept	Versie ter goedkeuring.	Bram van Straalen	10-06-2024
1.0	Definitief	Vastgesteld in de ALV MFF d.d. 03-07-2024.	Bram van Straalen	03-07-2024

1.2 Distributie

Gremium	Verstuurd (versie/datum)									
	0.1	0.3	0.6	0.7	0.8	0.9	0.99	1.0		
Topicteam	18-03-2024	08-04-2024	13-05-2024	04-06-2024	10-06-2024					
Achterban (peer review)			13-05-2024	04-06-2024						
BOSO					10-06-2024					
IISO										
PFSG										
ALV										

1.3 Begrippenlijst

Begrip	Uitleg
Berichtenverkeer	De term “berichtenverkeer” wordt in dit document generiek gebruikt voor de technische implementaties van “gegevensuitwisselingen”.
Berichtdefinitie	De berichtdefinitie specificeert de gegevenselementen en het uit te wisselen formaat (bijvoorbeeld XML Schema Definition of JSON Schema). Door middel van een XML Schema Definition of JSON Schema wordt de structuur van de gegevenselementen gespecificeerd. Een toelichting op de Berichtdefinitie is te vinden in de Business Service.
Berichtstroom	De term “berichtstroom” wordt in dit document gebruikt voor de technische implementatie van een specifieke gegevensuitwisseling. De technische implementatie staat veelal beschreven in een Business Service met een bijbehorende Berichtdefinitie.
Business Service	De Business Service beschrijft de afspraken over de gegevensuitwisseling. De business service bevat een gedetailleerde procesbeschrijving en benoemt de daarbij te gebruiken berichten, validaties en elementen.
Duale periode	Een binnen sectorverband afgesproken periode waarin zowel oude als nieuwe berichtstromen ondersteund wordt. Deze periode is bedoeld om marktpartijen de tijd te geven om zelf te bepalen wanneer ze overgaan naar het nieuwe berichtenverkeer. Aan het begin van de duale periode stelt de beheerder de nieuwe berichtstroom beschikbaar. Aan het einde van de duale periode wordt de oude berichtstroom (in principe) niet meer ondersteund door de beheerder van de berichtstromen.
Gegevensuitwisseling	De term “gegevensuitwisseling” wordt in dit document gebruikt voor de functionele gegevensuitwisseling zoals die ook in topicdocumenten en een MSP gebruikt wordt. Deze “gegevensuitwisseling” staat los van de technische implementatie van een “gegevensuitwisseling”.
IT-standaard	De term “IT-standaard” wordt in dit document het gebruikt voor de combinatie van een informatiemodel (bijvoorbeeld LOM of CIM) en een integratiepatroon (bijvoorbeeld SOAP Webservice, REST API en messaging).
Modernisering berichtenverkeer	De term “modernisering berichtenverkeer” wordt in dit document gebruikt voor de implementatie van nieuw

Begrip	Uitleg
	berichtenverkeer ter vervanging van het bestaande berichtenverkeer, waarbij de functionele gegevensuitwisseling niet verandert.

2 Probleemdefinitie

Onderdeel	Omschrijving
Het probleem / de ontwikkeling / de wet- of regelgeving betreft:	De huidige situatie waarbij het lastig is om als sector nieuwe IT-standaarden te implementeren en dit eigenlijk alleen mogelijk is als de informatie-uitwisseling ook functioneel wijzigt en de modernisering meelift op de functionele wijziging, waarbij vaak ook sprake is van grote sectorreleases.
En raakt:	Alle marktrollen.
Als gevolg waarvan:	De IT-afdelingen van de marktpartijen en de beheerders van de centrale systemen voor informatie-uitwisseling (te) lang verouderde IT-standaarden moeten ondersteunen en geen gebruik kunnen maken van eigentijdse IT-standaarden. Door het gebruik van verouderde IT-standaarden binnen MFF hebben marktpartijen en beheerders moeite met het aantrekken van developers en beheerders met kennis van deze verouderde IT-standaarden.
Een goede oplossing moet:	1. Het mogelijk maken dat informatie-uitwisseling gecontroleerd, tijdig en in lijn met de MFFBAS Ontwerprichtlijnen gemoderniseerd kan worden met gebruik van eigentijdse IT-standaarden (met betrekking tot transport, integratiepatroon, informatiemodel en beveiliging). 2. Marktpartijen voldoende tijd geven om de gemoderniseerde informatie-uitwisseling te implementeren.
Of deze doelen worden behaald, kan worden gevalideerd door:	Na de modernisering van de eerste informatie-uitwisseling o.b.v. het in dit topicdocument beschreven proces de vertegenwoordigers die namens marktpartijen met een bepaalde marktrol gemandateerd zijn te toetsen of de oplossing in de praktijk goed werkt. Indien niet, dan moet de oplossing bijgesteld worden.
Opdrachtgever te realiseren oplossing	MFF
Probleemeigenaar	MFF

3 Overwegingen

3.1 Scope modernisering berichtenverkeer

In deze paragraaf staan enkele overwegingen die ingaan op de scope van dit document, ofwel de situaties waarin de in dit topicdocument genoemde afspraken toegepast mogen worden om berichtenverkeer te moderniseren.

- (1) **Gegevensuitwisselingen binnen MFFBAS** – Binnen de energiesector is sprake van diverse gegevensuitwisselingen. Vele zijn binnen MFFBAS (of de voorganger NEDU) vastgesteld, terwijl andere gegevensuitwisselingen buiten MFFBAS vastgesteld en beheerd worden. Dit topic wordt uitgewerkt onder MFFBAS en gaat dus enkel over de gegevensuitwisselingen die binnen de scope van MFFBAS vallen.

Conclusie: Binnen de scope van dit topicdocument vallen enkel actuele gegevensuitwisselingen die binnen MFFBAS (of NEDU) zijn vastgesteld en beschreven staan in MFFBAS-documentatie.

- (2) **Gelijkblijvende gegevensuitwisselingen** – Soms is het nodig om de inhoud van gegevensuitwisselingen functioneel te wijzigen (andere actoren, nieuwe attributen, vervallen attributen, nieuwe attribuutwaarden, vervallen attribuutwaarden).¹ Dit soort wijzigingen hebben een procesmatige aanleiding en worden binnen MFFBAS altijd geïnitieerd via een topicdocument (gestart met een Benefit Hypothesis gevolgd door een Lean Business Case).²

Conclusie: Binnen de scope vallen enkel modernisering van berichtenverkeer, waarbij de gegevensuitwisseling functioneel niet wijzigt (functionele wijzigingen kunnen ook niet “meeliften” op een modernisering). Binnen de scope zijn ook wijzigingen van informatiemodel binnen berichtenverkeer (bijvoorbeeld van LOM naar CIM) mits de functionele inhoud niet wijzigt.

¹ De wijziging van een te gebruiken informatiemodel in berichtenverkeer (bijvoorbeeld van LOM naar CIM) is geen functionele wijziging.

² Voor een aantal lopende initiatieven geldt dat deze zijn geïnitieerd vanuit een (NEDU) issuedocument. Hiervoor geldt deze ooit zonder BH en LBC geïnitieerd zijn.

Modernisering van berichtenverkeer zijn wel mogelijk in combinatie met functionele wijzigingen van de gegevensuitwisseling, maar daarvoor moet het reguliere topicproces (met Benefit Hypothesis en Lean Business Case) gevolgd worden en vallen derhalve buiten de scope van de afspraken van dit topicdocument.

- (3) **Nieuwe gegevensuitwisselingen** – Binnen de energiesector worden regelmatig functioneel nieuwe gegevensuitwisselingen (voor nieuwe of gewijzigde marktprocessen) geïntroduceerd. Deze zullen altijd geïnitieerd worden via een eigen topicdocument (gestart met een Benefit Hypothesis en een Lean Business Case). De implementatie van nieuwe gegevensuitwisselingen is dus buiten de scope van dit topicdocument.

Conclusie: De implementatie van functioneel nieuwe gegevensuitwisselingen valt buiten de scope van dit topicdocument en zal via het reguliere proces opgepakt worden waarbij op basis van de architectuurrichtlijnen een technisch oplossing zal worden gekozen.

- (4) **Te verwachten gewijzigde gegevensuitwisselingen** – Binnen de energiesector is sprake van diverse roadmaps waarop te verwachten en geplande topics en andere relevante wijzigingen ingetekend staan. Deze topics en andere wijzigingen kunnen impact hebben op bestaande gegevensuitwisselingen die gemoderniseerd moeten worden. Het verdient aanbeveling om bij de planning van de modernisering van gegevensuitwisseling rekening te houden met geplande functionele wijzigingen van gegevensuitwisselingen (vanuit een regulier topic). Het kan dan beter zijn om de geplande modernisering te combineren met de implementatie van het reguliere topic dat de functionele wijziging bevat.

Conclusie: Bij de planning van de modernisering van berichtenverkeer moet rekening gehouden worden met de planning van reguliere topics die de betreffende gegevensuitwisseling raken. Als functionele wijzigingen gepland zijn vanuit een regulier topic, heeft een separate modernisering van de berichtuitwisseling (buiten dat topic om) waarschijnlijk minder prioriteit en kan wellicht beter gecombineerd worden met de implementatie van dat reguliere topic.

- (5) **Splitsen berichten** – Het is voorstelbaar dat bij de modernisering van het berichtenverkeer besloten wordt om de gegevensuitwisseling te spreiden over meer verschillende berichten ten opzichte van de huidige situatie. Bijvoorbeeld omdat een bestaand bericht “te groot” is (te veel logische inhoud of fysiek te groot). Als het voor de marktpartijen na de modernisering met de nieuwe berichten mogelijk is om functioneel dezelfde gegevens te ontvangen als met de berichten die voor de modernisering beschikbaar zijn, dan is er geen bezwaar om de modernisering door te voeren. Een aandachtspunt hierbij

is dat in functionele documentatie (bijvoorbeeld een MSP) soms (ten onrechte) de suggestie gewekt wordt dat bepaalde gegevens in één bericht verstuurd moeten worden. Een verduidelijking van die documentatie is in die gevallen dan ook noodzakelijk.

Conclusie: Het verdelen van gegevens in meer verschillende berichten is mogelijk, waarbij wel beoordeeld moet worden of er functionele documentatie (MSP of DPM) aangescherpt moet worden. Die aanscherping moet dan bij de modernisering doorgevoerd worden in de betreffende documentatie.

3.2 Onderbouwing en toetsing modernisering berichtenverkeer

In deze paragraaf staan enkele overwegingen die ingaan op onderbouwing/motivatie om berichtenverkeer te moderniseren. Modernisering van berichtenverkeer mag immers geen doel op zich zijn, maar moet een rationele onderbouwing kennen.

- (6) **CoP SA** – Binnen MFFBAS bestaat de Community of Practice Secure Architecture die verantwoordelijk is voor het uitwerken van architectuurvisies, architectuurrichtlijnen en advies geeft over de technische implementatie van een gegevensuitwisseling. Deze CoP SA adviseert bij de implementatie van nieuwe en gewijzigde gegevensuitwisselingen dus altijd de wijze waarop deze geïmplementeerd moeten worden. Het is logisch om ook bij de modernisering van berichtenverkeer de CoP SA een advies te laten uitbrengen, waarbij ook expliciet beoordeeld moet worden of het wenselijk is om de betreffende berichtstroom te moderniseren en mogelijk ook een uiterlijke datum..

Conclusie: Voorafgaand aan de modernisering van berichtstroom zal altijd een positief advies vanuit de CoP SA gegeven moeten worden dat het wenselijk is om een berichtstroom te moderniseren en dat de nieuwe berichtstroom conform de architectuurvisie en de architectuurrichtlijnen is. Eventueel kan de CoP SA ook een advies meegeven over de uiterlijke datum vanuit bijvoorbeeld securityperspectief.

- (7) **Berichtenteam** – Binnen MFFBAS bestaat het Berichtenteam dat verantwoordelijk is voor het uitwerken van Business Requirements Specifications (BRS), Business Services (BS) en Berichtdefinities (BD). In deze documenten staat beschreven wat de requirements zijn van een gegevensuitwisseling en hoe een berichtstroom geïmplementeerd moet worden. Deze documenten zijn altijd verplicht om uit te werken en te laten vaststellen alvorens tot

implementatie over te gaan. Bij de modernisering van een berichtstroom zullen ook de Business Service (BS) en de Berichtdefinitie (BD) wijzigen, maar de Requirements Specifications (BRS) in principe niet.

Conclusie: Voorafgaand aan de modernisering van berichtstroom zal/zullen altijd (een) nieuwe Business Service(s) met bijbehorende Berichtdefinitie(s) opgesteld en vastgesteld moeten worden.

3.3 Duale periode

- (8) **Duale periode** – Een duale periode is een afgesproken periode waarin tijdelijk zowel het oude als het nieuwe berichtenverkeer ondersteund wordt. Met een duale periode wordt een “big bang” voorkomen en ontstaat er flexibiliteit voor de betrokken marktdeelnemers om op hun zelf te kiezen moment over te gaan naar het nieuwe berichtenverkeer, het zogenaamde cafetariamodel.. Bij de implementatie van het Programma A2.0 Tranche 1 is ook gekozen voor een duale periode waarbinnen de meetverantwoordelijken binnen een duale periode op een eigen moment konden overgaan naar het distribueren van meetgegevens via het nieuwe berichtenverkeer. Dit is als prettig ervaren, omdat hiermee een “big bang” voorkomen werd waarop alle betrokken marktdeelnemers op hetzelfde moment het nieuwe berichtenverkeer moesten implementeren

Conclusie: Met de in paragraaf 3.1 genoemde uitgangspunten is het mogelijk om de modernisering van een berichtstroom te implementeren middels een duale periode waarbinnen marktdeelnemers op een zelf te kiezen moment kunnen overstappen van het oude naar het nieuwe (gemoderniseerde) berichtenverkeer. Het is dus aan te bevelen om bij de implementatie te kiezen voor een duale periode.

- (9) **Duale periode met translatie** – Er zijn situaties denkbaar dat de toepassing van een duale periode betekent dat er tijdens die duale periode een translatie van “oud” naar “nieuw” en vice versa nodig is. Bijvoorbeeld wanneer een berichtstroom van marktrol A naar marktrol B gaat en als gevolg van de duale periode een translatie nodig is, omdat de betrokken marktpartijen nog niet allebei overgestapt zijn naar de nieuwe berichtstroom. Een dergelijke translatie is veelal technisch mogelijk, maar betekent wel extra impact en extra kosten voor de beheerder van het centrale systeem dat de berichtstromen faciliteert. De aanbeveling is om in dit soort gevallen met een maatschappelijke business case te beoordelen of een duale periode met een translatie de voorkeur verdient. Als dit niet het geval is, zal er gekozen moeten worden voor een implementatie waarbij de gehele markt op één moment overstapt naar de nieuwe berichtstroom; een “big bang” middels een traditionele sectorrelease.

Conclusie: Als een duale periode enkel mogelijk is met de implementatie van een translatie van “oude” naar “nieuwe” berichtstromen, dan moet op basis van een maatschappelijke business case beoordeeld worden of dit de voorkeur heeft. Zo nee, dan zal er gekozen moeten worden voor een “big bang” (sectorrelease).

- (10) **Lengte duale periode** – De vraag is hoe lang een duale periode moet duren. Vanuit het perspectief van de marktdeelnemers is een zo lang mogelijke periode gewenst, zodat meer flexibiliteit ontstaat om op een eigen moment over te stappen. Vanuit het perspectief van de beheerder van de centrale systemen die de beide berichtstromen moet ondersteunen (netbeheerder(s))³ is juist een korte duale periode gewenst om de beheerinspanning te verminderen. Er zal dus een middenweg gevonden moeten worden tussen beide perspectieven. Voor veel marktpartijen geldt dat de werkzaamheden vanuit de sector tijdig ingepland moeten worden. Eén kwartaal (drie maanden) duale periode lijkt kort om nog de mogelijkheid te hebben om de overstap door te schuiven. Twee kwartalen (zes maanden) lijkt in de meeste situaties een redelijke termijn om aan marktdeelnemers de ruimte te geven om de overstap in te plannen en is voor de beheerder van de centrale systemen een acceptabele periode om beide berichtstromen te ondersteunen. Afhankelijk van de complexiteit en/of de omvang van de modernisering kan van deze lengte van twee kwartalen afgeweken worden.

Conclusie: Een duale periode van standaard zes maanden biedt voor marktdeelnemers de mogelijkheid om op een eigen te kiezen moment in te stappen binnen twee verschillende kwartalen en is voor de beheerders van de centrale systemen een te overziene periode om beide berichtstromen te ondersteunen. Afhankelijk van de complexiteit en/of de omvang van de modernisering kan van deze lengte van twee kwartalen afgeweken worden.

- (11) **Monitoring duale periode** – De ervaring vanuit eerdere duale periodes (Programma Allocatie 2.0 en TLS 1.3) is dat het gewenst is om voor en gedurende een duale periode te monitoren wat de planning en voortgang van de betrokken marktpartijen is om over te stappen. Dit om te zorgen dat alle betrokken marktpartijen aan het einde van de duale periode overgestapt zijn. Conform de huidige governance met betrekking tot de implementatie van reguliere topics is dit een taak van het IISO.

³ In deze context kan ook BAS als beheerder gezien worden, namelijk m.b.t. het beheer van de relevante documentatie (BRS, BS, BD en MSP/DPM).

Conclusie: Een duale periode moet altijd gemonitord worden om te zorgen dat alle betrokken marktpartijen aan het einde van de duale periode overgestapt zijn. Conform de huidige governance met betrekking tot de implementatie van topics is dit een taak van het IISO.

- (12) **Marktpartij(en) niet klaar aan het einde van de duale periode** – De ervaring vanuit eerdere duale periodes (Programma Allocatie 2.0 en TLS 1.3) is dat er bijna altijd wel een marktpartij is die het niet voor elkaar krijgt om voor het einde van de duale periode over te stappen. Dit kan veroorzaakt worden door een slechte planning of het geven van onvoldoende prioriteit, maar er kan ook sprake zijn van externe invloeden (te kort aan beschikbare resources bij softwareleveranciers, als gevolg van implementatie issues of iets dergelijks). De vraag is wat het betekent als aan het einde van de duale periode één of meerdere marktpartijen nog niet overgestapt zijn. Aan de ene kant is het zo dat marktpartijen zich moeten houden aan gemaakte afspraken, maar aan de andere kant kunnen er goede redenen zijn dat een marktpartij zich onverhoopt niet aan de afspraak heeft kunnen houden. Verder is het zo dat het stopzetten van het huidige berichtenverkeer aan het einde van de duale periode kan leiden tot ongewenste verstoringen van marktprocessen.
- Daarnaast geldt dat er soms ook alternatieven zijn (bijvoorbeeld een webGUI) waarmee de processen ondersteund kunnen blijven worden. Anderzijds is het ook niet wenselijk, mede in het kader van beheersbaarheid, om voor een langere of onbepaalde periode er verschillende berichttypen op na te houden. Hoe dan ook is het zinvol om vooraf na te denken wat het plan is als aan het einde van de duale periode één of meerdere marktpartijen nog niet over zijn gestapt. Hiervoor moet vooraf een risico-analyse worden uitgevoerd wat de impact op de sector(processen) is als een marktpartij van een bepaalde marktrol niet tijdig (voor einde duale periode) is overgestapt en de oude berichtstroom uitgezet wordt.

Conclusie: Voorafgaand aan de modernisering van een specifieke berichtstroom moet bepaald worden wat het plan is als één of meerdere marktpartijen van een bepaalde marktrol aan het einde van de duale periode nog niet overgestapt zijn. Dit moet ook vastgelegd worden aan de hand van een risico-analyse met bijbehorende mitigerende maatregelen als één of meerdere marktpartijen van een bepaalde marktrol niet voor het einde van de duale periode zijn overgestapt.

Conclusie: Een marktpartij die er na het besluit tot modernisering van een specifieke berichtstroom achter komt dat zij niet voor het einde van de duale periode over kan stappen op de nieuwe berichtstroom, moet dit tijdig melden bij het IISO met opgave van reden. Het klinkt redelijk om hier een uiterlijke termijn van één kalendermaand voor het einde van de duale periode te kiezen.

3.4 Inplannen, communicatie en documentatie

Deze paragraaf bevat een aantal overwegingen met betrekking tot het inplannen van een modernisering en de bijbehorende communicatie en documentatie.

- (13) **Initiatie** – Uit gesprekken die gevoerd zijn, blijkt de initiatie veelal te liggen bij de beheerder van één van de centrale systemen, die vanuit applicatie lifecycle management modernisering willen of moeten doorvoeren. Daarnaast zou het ook kunnen dat bijvoorbeeld de CoP Secure Architecture of het Berichtenteam een voorstel doet. En het zou ook kunnen dat een individuele marktpartij of een gehele marktrol een voorstel doet.

Conclusie: De initiatie zal veelal liggen bij de beheerder van één van de centrale systemen, maar zou ook vanuit het CoP Secure Architecture, het Berichtenteam of een individuele marktpartij kunnen komen. Een van deze gremia zou met een voorstel voor modernisering van een berichtstroom moeten komen. Mocht er een wens zijn vanuit een individuele marktpartij of een marktrol dan worden deze via het Berichtenteam geïnitieerd.

- (14) **Prioritering en planning** – Binnen MFFBAS zijn er enkele gremia die zich concreet bezighouden met de prioritering en planning van het MFFBAS Portfolio. In de eerste plaats is dat het BOSO/BODO dat de prioriteit van topics bepaalt. Ten tweede is er het IISO (Integraal Implementatie Sturings Overleg), dat zich primair richt op de sturing van concrete implementaties van portfolio-items. Daarnaast is er het IPPO (Integraal Portfolio Plannings Overleg) dat zich richt op de planning van het gehele MFFBAS Portfolio en de afhankelijkheid tussen de portfolio-items binnen het portfolio en portfolio-items buiten MFFBAS. Het verdient daarom de aanbeveling om de prioritering en planning van modernisering van berichtstromen via het BOSO/BODO, het IPPO en het IISO te laten verlopen en ze ook op het integrale portfolio te plaatsen.

Conclusie: Het BOSO/BODO heeft een rol in de prioritering van de modernisering van berichtstromen.

Conclusie: Het inplannen van modernisering van berichtstromen moet via het IPPO en het IISO verlopen.

Conclusie: Modernisering van berichtstromen moeten op het integrale portfolio van het IPPO geplaatst worden, waarbij het IISO en het IPPO een adviserende rol hebben over deze planning.

Conclusie: Het IISO monitort sectortesten, de transitie en de voortgang van de implementatie van de modernisering van een berichtstroom.

- (15) **Tijdigheid inplannen** – De marktpartijen en de beheerders van de centrale systemen hebben veelal te maken met een vol IT-portfolio. Niet alleen vanuit MFFBAS portfolio-items, maar ook vanwege andere (interne en externe) wijzigingen. Het zorgvuldig en tijdig inplannen van modernisering van berichtstromen is daarom van belang om de bedrijfsvoering van de marktpartijen en de beheerders van de centrale systemen niet te verstoren. Omdat veel marktpartijen werken met kwartaalplanningen is het voorstel om een modernisering minimaal zes maanden voor de implementatie (lees: de start van de duale periode) vast te stellen, zodat alle betrokkenen de tijd hebben om de modernisering in te plannen. Omdat dit een sectorbesluit is, moet dit in een ALV MFF genomen worden die tenminste zes maanden voor de start van de duale periode ligt.

Conclusie: Het besluit voor de modernisering van een specifieke gegevensuitwisseling wordt tenminste zes maanden voor de start van de duale periode genomen in de ALV MFF.

- (16) **Documentatie Business Service en Berichtdefinitie** – De benodigde informatie ten behoeve van de implementatie en het beheer van een berichtstroom wordt altijd vastgelegd in een Berichtdefinitie(s) en een bijbehorende Business Service. Dat geldt dus ook voor te moderniseren berichtstromen. Daarvoor zullen nieuwe/gewijzigde Business Services en Berichtdefinities opgeleverd moeten worden. Deze worden normaliter opgesteld door het Berichtenteam gevolgd door een peer review door de markt. Bij sectorreleases moet deze documentatie uiterlijk op het zogenaamde T1 moment (start bouw) gereed zijn. Voor modernisering van berichtstromen moet hier niet vanaf geweken worden, waarbij ook gezorgd moet worden dat de deze documentatie voor de start van de bouw gereed is. Het voorstel is om deze documenten tenminste zes maanden voor de implementatie (lees: de start van de duale periode) vast te stellen zodat alle betrokkenen de tijd hebben om tijdig te starten met de implementatie.

Conclusie: De nieuwe/gewijzigde Business Service en Berichtdefinitie worden tenminste zes maanden voor de start van de duale periode vastgesteld in de ALV MFF (het zogenaamde T1 moment bij sectorreleases).

- (17) **Kwalificatie en test** – De beheerders van de centrale systemen vragen veelal aan marktpartijen om zich te kwalificeren voor een berichtstroom alvorens een marktpartij hiervan gebruik mag maken. Ook bij modernisering van berichtstromen zal deze eis gesteld worden door de beheerders van de centrale systemen. De mogelijkheid tot kwalificatie zal tijdig geboden moeten worden aan marktpartijen om in de duale periode te kunnen overstappen.

De mogelijkheid zal dus tenminste voor de start van de duale periode geboden moeten worden en gedurende de gehele duale periode beschikbaar moeten zijn om van de gehele duale periode gebruik te kunnen maken. Het voorstel is dat tenminste één kalendermaand voor de start van de duale periode de mogelijkheid aan marktpartijen wordt geboden om zich te kwalificeren en testen uit te voeren.

Conclusie: Indien de beheerder van het betreffende centrale systeem daarom vraagt, is een succesvolle kwalificatie is noodzakelijk om gebruik te mogen maken van de nieuwe berichtstroom. Vanaf tenminste één maand voor de start van de duale periode tot het einde van de duale periode wordt aan marktpartijen de mogelijkheid geboden om zich te kwalificeren en de nieuwe berichtstroom te testen.

- (18) Communicatie (voorlichting)** – Bij reguliere sectorreleases wordt vanuit MFFBAS altijd richting de marktpartijen gecommuniceerd via nieuwsbrieven en voorlichtingsbijeenkomsten. Het voorstel is om niet af te wijken van deze beproefde communicatiemiddelen, waarbij een modernisering altijd tijdig gecommuniceerd wordt in MFFBAS nieuwsbrieven en er tenminste één voorlichtingsbijeenkomst wordt georganiseerd. Deze voorlichtingsbijeenkomst wordt zo snel als mogelijk na de ALV georganiseerd waarin het besluit is genomen tot implementatie van de betreffende modernisering. Deze voorlichting wordt georganiseerd vanuit BAS, conform de werkwijze van reguliere voorlichtingen bij sectorreleases, waarbij gezorgd moet worden dat de juiste mensen (met betrokkenheid tot het onderwerp) uitgenodigd worden.

Conclusie: De implementatie van de modernisering van een berichtstroom wordt middels de reguliere MFFBAS Nieuwsbrieven gecommuniceerd.

Conclusie: BAS organiseert zo snel als mogelijk na vaststelling van implementatie van een modernisering van een berichtstroom een voorlichtingsbijeenkomst waarbij de juiste personen (met betrokkenheid tot het onderwerp) van alle betrokken marktpartijen uitgenodigd worden.

- (19) Communicatie (planningsdashboards)** – Reguliere topics en releases zijn voor alle marktpartijen zichtbaar op de verschillende dashboards van MFFBAS (Integrale Milestoneplanning en Strategische Portfolioplanning). Voor de marktpartijen is via deze dashboards inzichtelijk wat er vanuit sectorperspectief gepland is. Ten behoeve van het inzicht voor de sector is het voorstel om modernisering van berichtstromen op te nemen in deze bestaande dashboards.

Conclusie: De implementatie van de modernisering van een berichtstroom wordt middels in de reguliere MFFBAS planningsdashboards opgenomen als er een positief besluit is dat de modernisering noodzakelijk is en ingepland moet worden.

- (20) **Monitoring voortgang modernisering** – Bij sectorreleases vindt vanuit BAS Projectmanagement een monitoring plaats van de voortgang van de implementatie inclusief documenten en inclusief market readiness rapportages. De voortgang wordt gerapporteerd aan en besproken in het IISO. Het is logisch om ook de voortgang van de modernisering van een berichtenstroom te monitoren, en wel door dit IISO. Deze monitoring kan gestart worden vanaf het moment dat de ALV besloten heeft om een individuele berichtenstroom te modernisering.

Conclusie: Het IISO monitort en rapporteert de voortgang van de modernisering van een berichtstroom vanaf de besluitvorming in de ALV.

Conclusie: Het IISO bewaakt het tijdig opleveren van alle documentatie vanaf de besluitvorming in de ALV.

4 Afsprakenet modernisering berichtenverkeer

4.1 Proces

Het proces met bijbehorende afspraken voor de modernisering van een specifieke berichtstroom⁴ valt uiteen in twee stappen:

1. **Intake:** deze processtap is bedoeld als een eerste toets om te bepalen of het zinvol is om een concreet voorstel met de bijbehorende Business Services en Berichtdefinities uit te werken.
2. **Voorstel:** na een succesvolle intake wordt een concreet voorstel uitgewerkt voor de modernisering van een specifieke berichtstroom.

4.1.1 Intake modernisering specifieke berichtstroom

Het proces van de modernisering van specifieke berichtstroom start met een intake die als doel heeft om te bepalen of:

1. De modernisering **conform de architectuurvisie** van MFFBAS is.
2. De modernisering **gewenst** is door de markt.
3. De modernisering **in principe** op korte tot middellange termijn ingepland kan worden in het portfolio.
4. Of het een berichtenstroom is die binnen MFFBAS (voorheen NEDU) is vastgesteld
5. Of de berichtstroom volgens de Strategisch Portfolioplanning termijn niet aan functionele wijziging onderhavig is en via het reguliere topicproces opgepakt gaat worden

Procesafspraken

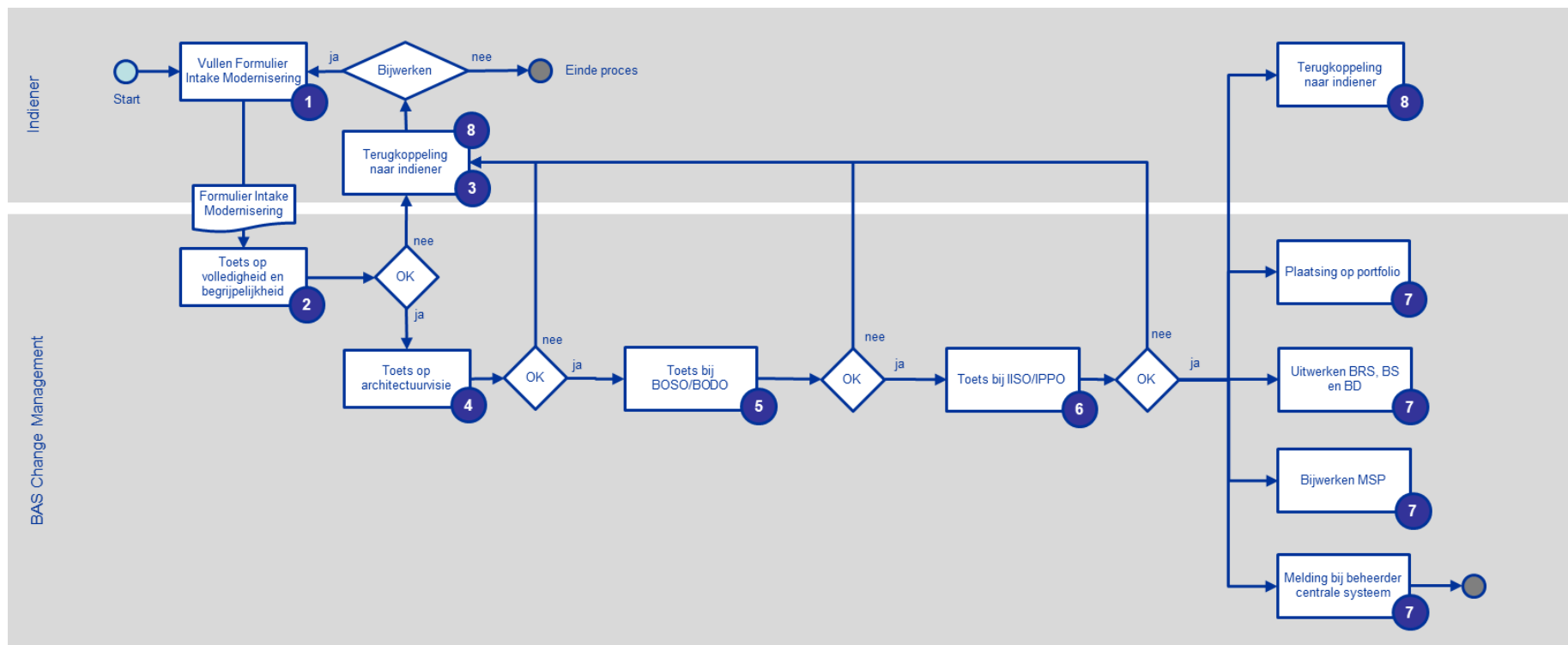
- a. De modernisering van een specifieke berichtstroom kan ter intake ingebracht worden door zowel beheerders van centrale systemen, individuele marktpartijen, marktrollen en gremia binnen MFFBAS. Veelal zal dit de beheerder van een centraal systeem zijn.
- b. De afhandeling van de intake wordt georkestreerd door het BAS Change Management.
- c. Bij een positieve beoordeling van de intake, kan een verdere uitwerking plaatsvinden die leidt tot een voorstel (zie paragraaf 4.1.2)

Procesbeschrijving

⁴ Het is ook mogelijk om meerdere berichtstromen in één voorstel te moderniseren. Daar waar hier gesproken wordt van “een berichtstroom” kan dit ook gelezen worden als “meerdere berichtstromen”.

1. De indiener vult het Formulier Intake Modernisering Berichtenstroom in en dient het in bij BAS Change Management.
2. BAS Change Management en het Berichtenteam toetsen of het formulier volledig en begrijpelijk is ingevuld.
3. Indien nodig neemt het BAS Change Management contact op met de indiener om vragen te beantwoorden en/of het formulier aan te scherpen.
4. BAS Change Management en het Berichtenteam toetsen de voorgestelde oplossing bij MFFBAS Architectuur om te bepalen of deze voorgestelde oplossing in lijn is met de architectuurvisie.
5. BAS Change Management toetst de voorgestelde oplossing bij het BOSO/BODO met de vraag of de voorgestelde modernisering inhoudelijk gezien wenselijk is door de marktpartijen en daarmee voldoende prioriteit heeft om op de backlog (ook van het Berichtenteam dat de BS/BD moet uitwerken) geplaatst te worden.
6. BAS Change Management toetst de voorgestelde oplossing bij het IISO/IPPO met de vraag of de voorgestelde modernisering op korte (< 2 jaar) tot middellange termijn (< 3 jaar) inpasbaar is in het sectorportfolio.
7. Bij een positieve beoordeling van alle gremia:
 - a. Zetten alle relevante gremia de modernisering op het portfolio.
 - b. Zet het Berichtenteam de uitwerking van de bijbehorende Business Services en Berichtdefinities (en eventueel de BRS) op de backlog.
 - c. Zet het team Sectordocument de eventuele aanpassing van het MSP op de backlog.
 - d. Vraagt BAS Change Management aan de beheerder van het betreffende centrale systeem om een voorstel uit te werken voor implementatie (zie paragraaf 4.1.2).
8. Bij een negatieve beoordeling van een of meer van de gremia en bij een positieve beoordeling van alle gremia, koppelt BAS Change Management dit terug aan de indiener.

4.1.2 Voorstel modernisering specifieke berichtstroom

Na een succesvolle intake van de modernisering van specifieke berichtstroom wordt een concreet voorstel uitgewerkt voor de implementatie van de betreffende specifieke berichtstroom. Dit voorstel moet leiden tot de volgende besluitvorming:

1. De modernisering is conform de architectuurvisie van MFFBAS is.
2. De modernisering kan conform het voorstel ingepland kan worden in het portfolio.

Procesafspraken

- a. Het voorstel voor de modernisering van een specifieke berichtstroom wordt ingebracht door de beheerder van een centrale systemen.
- b. De afhandeling van het voorstel wordt georkestreerd door BAS Change Management.
- c. Bij een positieve beoordeling van het voorstel, vindt implementatie met oplevering van alle benodigde documentatie (zoals BRS, BS/BD en MSP) plaats onder aansturing van het IISO.

Procesbeschrijving

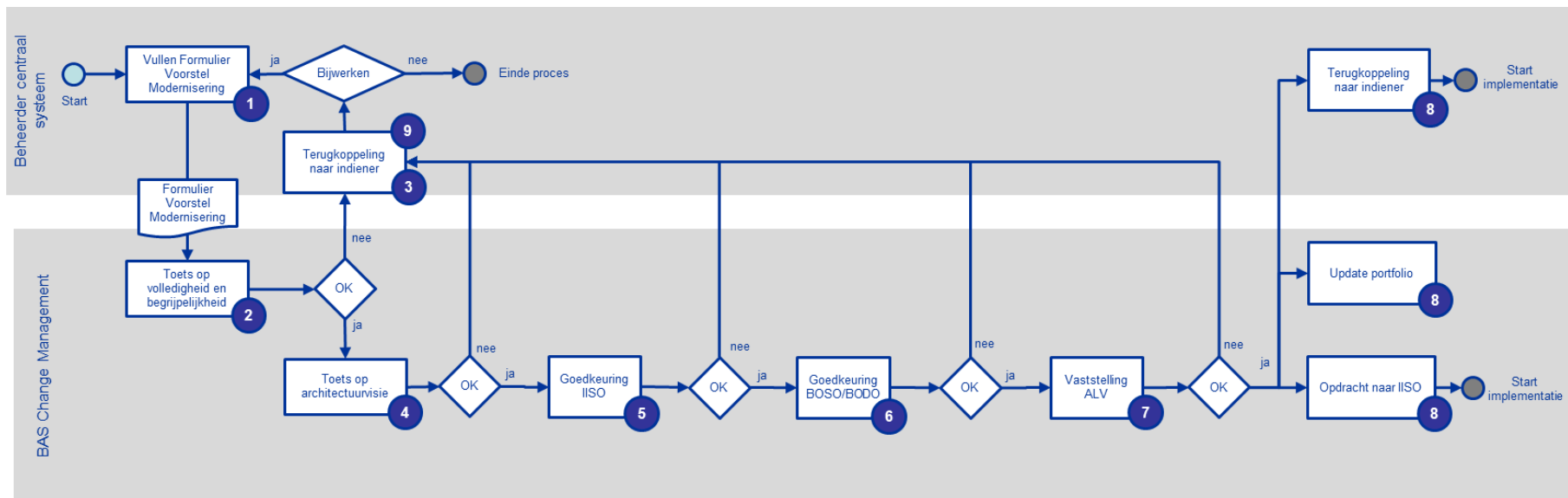
1. De beheerder van het betreffende centrale systeem (vult het Formulier Voorstel Modernisering Berichtenstroom in en dient het in bij BAS Change Management).
2. BAS Change Management en het Berichtenteam toetsen of het formulier volledig en begrijpelijk is ingevuld.
3. Indien nodig neemt het BAS Change Management contact op met de indiener om vragen te beantwoorden en/of het formulier aan te scherpen.
4. BAS Change Management toetst de voorgestelde oplossing bij MFFBAS Architectuur om te bepalen of deze in lijn is met de architectuurvisie.
5. BAS Change Management dient het voorstel ter goedkeuring in bij het IISO.
6. BAS Change Management dient het voorstel ter goedkeuring in bij het BODO/BOSO.
7. BAS Change Management dient het voorstel ter goedkeuring in bij de PF SG en ter vaststelling bij de ALV.
8. Bij een positieve beoordeling van alle gremia:
 - a. Updaten alle relevante gremia de modernisering op het portfolio met de tijdslijnen uit het voorstel.
 - b. Start het IISO met de implementatie.
 - c. Start de beheerder van het betreffende centrale systeem met de implementatie.
 - d. Starten alle relevante marktpartijen met de implementatie.
9. Bij een negatieve beoordeling van een of meer van de gremia, koppelt BAS Change Management dit terug aan de beheerder van het betreffende centrale

systeem.

Tijdslijnen

Onderstaande tabel bevat de tijdslijnen voor de implementatie van de modernisering van een specifieke berichtstroom.

Activiteit	Tijdslijn	Toelichting
Vaststelling besluit modernisering	Minimaal zes maanden voor start duale periode.	
Vaststelling BS/BD in ALV	Minimaal zes maanden voor start duale periode.	Uiterlijk bij de vaststelling van het besluit.
Voorlichting aan sector	Minimaal vijf maanden voor start duale periode.	Organisatie door MFFBAS.
Vaststelling reguliere deliverables IISO (acceptatiecriteria en testplan)	Minimaal drie maanden voor start duale periode.	
Vaststelling kwalificatieplan	Minimaal drie maanden voor start duale periode.	
Start kwalificatie en test	Minimaal één maand voor start duale periode.	Kwalificatie en testen blijft mogelijk tot het einde van de duale periode.
Vaststelling MSP/DPM	Minimaal zes maanden voor start duale periode.	Alleen als er sprake is van een gewijzigd MSP/DPM.
Melding als een marktpartij niet voor einde duale periode klaar is	Uiterlijk één maand voor einde duale periode.	
Einde duale periode	Minimaal zes maanden na start duale periode.	Dit betreft een “standaard” lengte van de duale periode. Afhankelijk van de situatie (bijvoorbeeld complexiteit of planningsaspecten) kan hiervan afgeweken worden door het IISO.

4.2 Templates Modernisering

Deze paragraaf bevat de templates die ten behoeve van het proces (zie de paragrafen 4.1.1 en 4.1.2) ingediend en afgehandeld worden. Deze templates kunnen indien nodig aangepast worden door MFFBAS als daar behoefte aan is.

4.2.1 Template Formulier Intake Modernisering Berichtenstroom

Het volgende formulier moet ten behoeve van de intake van de modernisering van een berichtstroom ingevuld worden.

Contactgegevens indiener (in te vullen door de indiener)	
Naam gremium/organisatie	[naam gremium/organisatie]
Naam contactpersoon	[naam contactpersoon]

Contactgegevens indiener (in te vullen door de indiener)

Emailadres contactpersoon	[emailadres contactpersoon]
----------------------------------	-----------------------------

Reikwijdte modernisering (in te vullen door de indiener)

Geraakte gegevensuitwisseling	[Verwijzing naar een artikel in een wet, code, AMvB, MR, Afsprakenstelsel, MSP, BRS]
Huidige Business Service	[Naam van de huidige Business Service]
Huidige berichtenstandaard	[Bijvoorbeeld SOAP Webservices]
Beoogde berichtenstandaard na modernisering	[Bijvoorbeeld REST API]
Onderbouwing	[Een onderbouwing waarom de betreffende gegevensuitwisseling (op korte tot middellange termijn) gemoderniseerd moet worden inclusief bijvoorbeeld de risico's als deze modernisering niet uitgevoerd wordt.]
Geraakte marktrollen en/of marktpartijen	☐ TSO Gas ☐ TSO Elektriciteit ☐ DSO ☐ Beheerder GDS ☐ Meetverantwoordelijke ☐ Leverancier ☐ BRP ☐ BSP ☐ CSP ☐ Datagebruiker ☐ Andere:
Geraakte segmenten	☐ Grootverbruik

Reikwijdte modernisering (in te vullen door de indiener)	
	☐ Kleinverbruik
Geraakte producten	☐ Elektriciteit ☐ Gas

Toetsvragen (op alle vragen moet het antwoord “nee” zijn)	
De functionele inhoud van de gegevens-uitwisseling wijzigt na de modernisering.	☐ Nee Toelichting: [indien noodzakelijk, licht toe]
Aanpassing van wet- en regelgeving is noodzakelijk als gevolg van de modernisering?	☐ Nee Toelichting: [indien noodzakelijk, licht toe]

Overige vragen	
Is er een functionele wijziging van de betreffende gegevensuitwisseling gepland (in een regulier topic)?	☐ Nee ☐ Ja Toelichting: [indien ja, licht hier toe waarom de modernisering nu gepland wordt]
Is het noodzakelijk om functionele documentatie (MSP) aan te passen, omdat die suggereert dat de gegevens in één of meerdere berichten verstuurd moeten worden?	☐ Nee ☐ Ja Toelichting: [indien ja, licht hier toe welke documentatie het betreft en wat hierin globaal aangepast moet worden]
Translatie in centraal systeem benodigd	☐ Nee

Overige vragen

om oude en nieuwe berichtstromen
tijdens duale periode te ondersteunen

☐ Ja

Toelichting: [licht toe wat deze translatie behelst en waarom er een
maatschappelijke business case voor is]

Besluitvormingsproces (in te vullen door BAS)

Gremium	Taak	Besluit	Datum [evt. toelichting besluit]
CoP SA	Inhoudelijke goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
Berichtenteam	Inhoudelijke goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
BOSO/BODO	Goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
IISO	Goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
IPPO	Goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	

Gerelateerde documenten (in te vullen door indiener)				
Nr	Naam document	Versie	Datum	Auteur
1				
2				
3				

Versiebeheer (in te vullen door BAS)		
Versie	Datum	Wijzigingen/opmerkingen
0.1		Versie indiener
0.2		Versie intake
0.3		Versie IISO
0.6		Versie IPPO
1.0		Vastgestelde versie

4.2.2 Template Formulier Voorstel Modernisering

Het volgende formulier moet ten behoeve van het inplannen van een modernisering ingevuld worden.

Contactgegevens indiener (in te vullen door de indiener)	
Naam gremium/organisatie	[naam beheerder centraal systeem]
Naam contactpersoon	[naam contactpersoon]
Emailadres contactpersoon	[emailadres contactpersoon]

Reikwijdte modernisering	
Geraakte gegevensuitwisseling	[Verwijzing naar een artikel in een code, MSP, BRS]
Huidige Business Service	[Naam van de huidige Business Service]
Nieuwe Business Service en Berichtdefinitie	[Naam van de nieuwe Business Service(s) en Berichtdefinitie(s); de nieuwe Business Service(s) en Berichtdefinities(s) worden gelijktijdig vastgesteld met dit voorstel of is al eerder vastgesteld.]
Gewijzigde Business Requirements Specification	[Naam van de eventueel te wijzigen Business Requirements Specification].
Geraakte marktrollen en/of marktpartijen	☐ TSO Gas ☐ TSO Elektriciteit ☐ DSO ☐ Beheerder GDS ☐ Meetverantwoordelijke ☐ Leverancier ☐ BRP ☐ BSP ☐ CSP ☐ Datagebruiker ☐ Andere:
Geraakte segmenten	☐ Grootverbruik ☐ Kleinverbruik
Geraakte producten	☐ Elektriciteit ☐ Gas

Toetsvragen (op alle vragen moet het antwoord “nee” zijn)	
De functionele inhoud van de gegevens-uitwisseling wijzigt na de modernisering.	☐ Nee Toelichting: [indien noodzakelijk, licht toe]
Aanpassing van wet- en regelgeving is noodzakelijk als gevolg van de modernisering?	☐ Nee Toelichting: [indien noodzakelijk, licht toe]

Risicoanalyse als een marktpartij niet tijdig is overgestapt (invullen per betrokken marktrol)	
Marktrol	[per geraakte marktrol moet de risicoanalyse uitgevoerd worden]
Impact op marktprocessen	[beschrijf hier de impact op marktprocessen als één of meerdere marktpartijen van de betreffende marktrol niet voor het einde van de duale periode zijn overgestapt en de oude berichtstroom uitgezet wordt]
Mitigerende maatregelen	[beschrijf hier de mitigerende maatregelen die genomen kunnen worden om de ongewenste impact op marktprocessen te mitigeren als één of meerdere marktpartijen van de betreffende marktrol niet voor het einde van de duale periode zijn overgestapt en de oude berichtstroom uitgezet wordt. Bijvoorbeeld het gebruik van een WebGUI, het langer ondersteunen van de oude berichtstroom (i.e. een verlenging duale periode)]

Overige vragen	
Is er een functionele wijziging van de betreffende gegevensuitwisseling gepland (in een regulier topic)?	☐ Nee ☐ Ja

Overige vragen	
	Toelichting: [indien ja, licht hier toe waarom de modernisering nu ingepland wordt]
Is er een kwalificatie noodzakelijk voor het gebruik van de nieuwe berichtstromen?	☐ Nee ☐ Ja
Is het noodzakelijk om functionele documentatie (MSP) aan te passen, omdat die suggereert dat de gegevens in één of meerdere berichten verstuurd moeten worden?	☐ Nee ☐ Ja Toelichting: [indien ja, licht hier toe welke documentatie het betreft en wat hierin globaal aangepast moet worden]

Planning	
Begindatum kwalificatie en test	[datum ligt tenminste één maand voor de begindatum van de duale periode]
Begindatum duale periode	[datum ligt tenminste zes maanden na de vaststellingsdatum van dit document]
Einddatum duale periode	[datum ligt tenminste zes maanden na de begindatum van de duale periode]
Wat als niet alle marktpartijen aan het einde van de duale periode overgestapt zijn	[beschrijf hier wat het plan is als aan het einde van de duale periode nog niet alle betrokken marktpartijen overgestapt zijn]
Translatie in centraal systeem benodigd om oude	☐ Nee ☐ Ja

Planning

en nieuwe berichtstromen
tijdens duale periode te
ondersteunen

Toelichting: [licht toe wat deze translatie behelst en waarom er een maatschappelijke business case voor is]

Besluitvormingsproces (in te vullen door BAS)

Gremium	Taak	Besluit	Datum [evt. toelichting besluit]
CoP SA	Inhoudelijke goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
Berichtenteam	Inhoudelijke goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
IISO	Goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
BOSO/BODO	Goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
PF SG	Goedkeuring	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	
ALV	Vaststelling	☐ Akkoord ☐ Niet akkoord	

Gerelateerde documenten (in te vullen door indiener)				
Nr	Naam document	Versie	Datum	Auteur
1				
2				
3				

Versiebeheer (in te vullen door BAS)		
Versie	Datum	Wijzigingen/opmerkingen
0.1		Versie indiener
0.2		Versie intake
0.6		Versie IISO
0.9		Versie ter vaststelling PF SG
0.99		Versie ter vaststelling ALV MFF
1.0		Vastgestelde versie ter publicatie

5 Invoeringsstrategie

	Release onafhankelijk	Release afhankelijk
Na vaststelling MFF	X	
Sectorrelease		
Specifieke datum		

Na goedkeuring in de ALV MFF treedt de afspraken set uit dit document in werking en kunnen specifieke informatie-uitwisselingen conform de afspraken set uit dit topicdocument gemoderniseerd worden.